

HUSITSKÝ KOSTEL SBORU DR. KARLA FARSKÉHO

ARCHITEKT	Vladimír Krýš (1897 – 1951)
DOBA VZNIKU	1938
ADRESA	Semily, Nádražní 389
PROHLÍDKA	v době bohoslužby, neděle 9 hodin
INFORMACE	www.topomomo.eu

Dva husitské kostely, postavené Vladimírem Krýšem v Turnově a v Semilech, patří k jeho nejznámějším dílům. U obou církevních projektů lze dobře rozpoznat neobvyklý rukopis tohoto dosud málo známého architekta. Za návštěvu stojí především kostel v Semilech, který je však poněkud skrytý. Semily jsou bývalým centrem textilního průmyslu, ležícím uprostřed Českého ráje asi 25 km jihovýchodně od Liberce.

Kostel se nachází stranou městského centra nedaleko nádraží. Husitské náboženské obci zjevně nebylo práno, aby si v historickém centru města zřídila novou sakrální stavbu. Proto bylo na konci třicátých let přijato rozhodnutí o koupi soukromého pozemku u železniční trati, a to v okolí dnešní Nádražní ulice.

Také v Semilech byla přijata reformační myšlenka husitů, kteří se hlásili k učení českého církevního reformátora Jana Husa, upáleného v roce 1415 v Kostnici. Na založení Československé církve husitské ve dvacátých letech, které proběhlo současně se založením Československé republiky, se podílel především katolický kněz Karel Farský, který se později stal prvním voleným patriarchou této církve. Po něm byl také kostel v Semilech pojmenován. Avšak zpět k architektovi kostela v Semilech.

Vladimír Krýš se po maturitě nejprve vyučil zedníkem. Poté se stal zaměstnancem jedné rakousko–uherské stavební firmy a podílel se na stavbě cukrovaru v Hrušovanech. Po válce absolvoval v Praze kurz geodzie a kartografie. Ve dvacátých letech začal pracovat jako kreslič u české firmy Josef Najman a později také jako vedoucí její filiálky v Turnově. V roce 1927 pak založil vlastní architektonický ateliér v Turnově a postavil zde vilu Antonína Žáka a také svůj vlastní obytný dům.

V roce 1937 byla vypsána soutěž na stavbu husitského kostela v Semilech. Poté, co Vladimír Krýš tuto soutěž vyhrál, následovalo v květnu 1938 položení základního kamene. Ve svém projektu architekt skloubil prvky jak art deca, tak také kubismu. Výraznými kompozičními prvky věže a vstupního portálu jsou výškové odstupňování a zaoblené tvary, poplatné nárokům sakrální architektury budoucnosti. Okna umístěna na věži jsou částečně klenutá a sestávají ze skleněných tvárníc. Kostel má železobetonovou konstrukci. Do nitra symetrického, bíle omítnutého kostela se vstupuje pod dvěma lomenými oblouky, vedoucími do vstupního prostoru, orientovaného na jih. Interiér kostela je příjemně světlý a působí díky dřevěnému stropu a parketové podlaze teple a přívětivě. Hlavní chrámová loď má lamelovou klenbu s lomenými oblouky, která kontrastuje se spíše funkcionalistickým bílým exteriérem, a připomíná tradiční církevní architekturu v regionu. Střešní konstrukce byla realizována takzvaným Zollingerovým způsobem, který v roce 1938 již delší dobu platil jako ověřený.

Tento způsob stavby byl výsledkem nedostatku materiálu v poválečné době. Místo drahých dřevěných trámů byly využívány malé lamely, umožňující jednodušší a cenově příznivější výstavbu: Jednalo se o inovativní konstrukční techniku, odkazující na požadavek racionality a věčnosti, vznesený moderní architekturou. Nad oltářem je umístěna velká socha Ježíše Krista, zhotovená sochařem Janem Matníkem, která rozpřahuje své žehnající ruce do prostoru kostela. Další pozoruhodný husitský kostel (postavený rovněž Vladimírem Krýšem) se nachází ve městě Turnov, asi 10 km západně od Semil. Kostel se nachází severně od centra města. Tato sakrální stavba byla zbudována v letech 1937–1939 jako rozšíření domu č.p. 665. Exteriér kostela je charakteristický impozantním vnějším schodištěm a za ním se tyčící budovou, sestávající z přísně geometricky členěných čtverců a obdélníků. Průčelí s portikem je korunováno výraznou věží, umocňující symetrickou osu kostela.

www.topomomo.eu

